

مشخصات کلی، و برنامه دروس دوره تخصصی (کارشناسی ارشد)

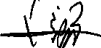
رشته جامعه شناسی

مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام

« بسمه تعالی »

این برنامه، براساس مصوبه سیصد و پنجاه و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۷۴/۴/۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی برای اجراء در مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) توسط گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه و تدوین شد و در جلسه ۳۱۳ مورخ ۱۳۷۴/۱۲/۶ شورای عالی برنامه ریزی مورد تأیید قرار گرفت. بنابراین به مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره) جهت اجرا ابلاغ می شود.

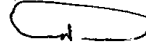
دکتر سید محمد رضا هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

مورد تأیید است

دکتر علی شریعتمداری

رئیس گروه علوم انسانی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
خواهشمند است به واحد مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

بسمه تعالی

۱- مقدمه:

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی ایران به رهبری قائد عظیم الشان حضرت امام خمینی علیه السلام از یک سو زمینه حاکمیت بخشیدن به احکام و ارزشهای نورانی اسلام فراهم گردید و از سوی دیگر پیام نویدبخش اسلام در سراسر جهان مخاطبین جدیدی پیدا کرد. از آنجا که اسلام به عنوان یک دین کامل و جهانی از نظام سیاسی، اقتصادی و اجتماعی خاص خود برخوردار است، یکی از عرصه‌هایی که بی‌شک مطالب زیادی برای عرضه دارد، عرصه علوم انسانی است. ولی با کمال تأسف در گذشته به دلیل عدم احساس نیاز و نبود امکانات و وجود موانع گوناگون، کاری که درخور توجه باشد در ارتباط با استخراج و تبیین این نظامها صورت نگرفته است به طوری که هنوز ما دیدگاههای اسلام را به طور مدوّن و منظم در اختیار نداریم و با وجود گذشت چندین سال از پیروزی انقلاب اسلامی، مسئولین کشور به لحاظ نظری دچار کمبود بوده و دانشگاههای ما هم دستشان از معارف اسلامی مربوط به علوم انسانی در مقایسه با علوم انسانی عمدتاً برخاسته از غرب، خالی است که نتیجه آن چیزی به جز حاکمیت افکار و اندیشه‌های غربی نمی‌تواند باشد.

شرایط جدید (که به یمن انقلاب اسلامی پدید آمده است) و نیاز شدیدی که در این ارتباط وجود دارد، مسئولیت هر فرد مسلمان و به ویژه حوزه‌های علمیه را چندین برابر می‌کند و وجود افرادی را می‌طلبد که ضمن برخورداری از علوم حوزوی در سطح عالی، بر نظریه‌های موجود در زمینه علوم انسانی نیز مسلط باشند تا بتوانند با استفاده از این دو ابزار وارد عرصه تحقیق شده، با پژوهشهای پیگیر و مستمر خود، علوم انسانی را از دیدگاه اسلام استخراج در اختیار حقیقت‌جویان جهان و خاصه مراکز آموزش عالی قرار دهند.

در راستای این هدف بزرگ مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام اقدام به تشکیل دوره‌های عمومی و تخصصی در زمینه علوم اسلامی و انسانی نموده است. در دوره اول طلاب علوم دینی، ضمن فراگیری علوم حوزوی تا پایان سطح به اندوخته‌هایی در زمینه‌های فقه، اصول، معارف، فلسفه و... دست یافته، با تقویت بنیه اطلاعات اسلامی خود، آمادگی لازم را برای برخورد با فرهنگهای بیگانه کسب می‌نمایند. سپس در یکی از رشته‌های تخصصی علوم انسانی به تحصیل مشغول می‌گردند.

آنچه در این مجموعه آمده، برنامه این مؤسسه برای دوره تخصصی (کارشناسی ارشد) رشته جامعه‌شناسی می‌باشد. امید است با عنایت الهی و توجهات خاص حضرت ولی عصر (عج) بر آیند این دوره، تربیت افراد ذیصلاح در تحقیق و تبیین علوم اجتماعی از دیدگاه اسلام ناب باشد.

۲- اهداف:

این برنامه در راستای تحقق اهداف زیر تهیه و تدوین گردیده است:

۱- تربیت محققینی که با شناخت عمیق از معارف و ارزشهای اسلامی در بعد مسائل اجتماعی همراه با شناخت علوم اجتماعی و دانش جدید در این زمینه، آماده ورود به مرحله تبیین دیدگاههای اسلامی در بعد نظام اجتماعی و طراحی مدلهای اجرایی این نظام در زمینه‌های گوناگون مورد نیاز شده، تا بتوانند در ارائه و دفاع از دیدگاههای اسلامی از موضع تخصص برخوردار کنند.

۲- تربیت کارشناسانی که با احاطه بر همه ابعاد علوم اجتماعی جدید (در حد کارشناسی ارشد)، بتوانند با بهره‌گیری از منابع غنی فقهی و معارف اسلامی و ارائه استدلالهای عقلی و فلسفی صائب، ضمن نقد و بررسی صحیح و عالمانه نظریات و مدل‌های مورد بحث این علوم، نظام اجتماعی اسلام و الگوی صحیح تدبیر و تحلیل امور اجتماعی مبتنی بر دیدگاههای اسلامی را تبیین نموده و جایگاه آن را در کل نظام فکری اسلام تعیین کنند.

۳- تربیت محققینی که بتوانند با دارا بودن ابزارهای لازم تحقیق، ضمن پژوهش در منابع اسلامی و سایر منابع موجود به تدوین منابع مورد نیاز جهت تحقیق و تدریس در زمینه‌های مختلف این دانش بپردازند.

۴- تربیت مدرسین ورزیده و صاحب نظری که از عهده ارائه معارف اجتماعی اسلام به نحو خاص و دانش اجتماعی به نحو عام برآمده، بتوانند حاصل تحقیقات انجام شده را در مراکز آموزش عالی (حوزه و دانشگاه) تدریس کنند.

در نهایت، متخصصان و پژوهشگران متعهدی تربیت خواهند شد که علاوه بر تسلط بر دروس حوزوی، در دروس دانشگاهی نیز تبحر کافی دارند که در نتیجه می‌توانند ضمن بحثهای تطبیقی، برتری دیدگاههای اسلام را تبیین و اثبات کنند و از مواضع حق آنها به دفاع بپردازند و به شبهات مطرح شده پاسخ صحیح و منطقی داده و مواضع ضعف سایر مکاتب را آشکار سازند و بدین وسیله قسمتی از خلاء موجود در این زمینه را پرکنند.

۳- طول دوره و شکل نظام آموزشی:

از آنجا که دانش‌پژوهان این دوره از بین طلابی‌گزینش می‌شوند که موفق به اخذ دانش‌نامه عمومی (کارشناسی ارشد) الهیات و معارف اسلامی شده‌اند و می‌خواهند برای ادامه تحصیل در دوره تخصصی (کارشناسی ارشد) رشته دیگر اقدام نمایند طبعاً برای ورود به رشته جدید باید دروس ضروری و پایه‌ای مقطع کارشناسی آن رشته را بعنوان پیش‌نیاز گذرانده و سپس دروس اصلی را شروع نمایند.

دانش‌پژوهان پس از گذراندن دروس مربوط و تدوین رساله‌ای مناسب، طی حداقل ۴ و حداکثر ۶ سال به دریافت دانش‌نامه تخصصی (کارشناسی ارشد) علوم اجتماعی نایل خواهند شد.

نظام آموزشی واحدی بوده و هر واحد طی ۱۷ ساعت و در قالب یک ترم ۱۷ هفته‌ای معادل یک نیم سال تحصیلی ارائه خواهد شد.

ضمناً از آنجا که یکی از اهداف محوری این مؤسسه تربیت محققینی برخوردار از دانش حوزه و دانشگاه می‌باشد، دانش‌پژوهان در دوران تحصیل به تناسب، به مباحثی از فقه و اصول (در سطح خارج) اشتغال خواهند داشت.

۴- شرایط پذیرش:

- ۱- ارائه دانش‌نامه عمومی (کارشناسی ارشد) الهیات و معارف اسلامی
- ۲- قبولی در آزمون ورودی.
- ۳- برخورداری از صلاحیتهای اخلاقی و توانائی فکری لازم و متناسب با رشته‌های تحصیلی مورد نظر.

۵- ضرورت و اهمیت

به تناسب رشد سطح فرهنگ جوامع و ملت‌ها و پیچیده شدن روابط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی، پدیده‌های اجتماعی نیز در قالب‌های پیچیده و متنوع رخ نموده و اذهان مسئولین اداره جوامع را به خود مشغول ساخته است. در همین ارتباط اندیسمندان و متفکران درصدد شناخت و تحلیل این پدیده‌ها برآمده و تلاش کرده‌اند برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری جهت هدایت مسایل اجتماعی به سوی اهداف مورد نظرشان اظهار نظر کنند. «علوم اجتماعی» که در یک تعریف آن دسته از علوم انسانی توصیفی را شامل می‌شود که ناظر به شئون اجتماعی انسان است در همین زمینه شکل گرفته و در قلمرو آن دهها موضوع و سوژه مهم مربوط به جامعه و فرد مورد بحث و گفتگو قرار گرفته است و اینک با گذشت حدود نیم قرن از تکوین این علم به شکل جدید آن، در سلسله آموزشهای سطح عالی، ما شاهد تشکیل رشته‌های درسی مهمی از قبیل جامعه‌شناسی، مردم‌شناسی، جمعیت‌شناسی، ارتباطات اجتماعی و... هستیم.

این شاخه‌ها و شاخه‌های دیگر علوم اجتماعی بدین منظور شکل گرفته است تا پدیده‌های اجتماعی را از زوایای مختلف مورد توجه و مطالعه قرار داده و اطلاعات مورد نیاز برای

برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در جهت پیشبرد جوامع را در اختیار مسئولین مربوطه قرار دهد.

از این شاخه‌ها و شاخه‌های دیگر علوم اجتماعی بدین منظور شکل گرفته است تا پدیده‌های اجتماعی را از زوایای مختلف مورد توجه و مطالعه قرار داده و اطلاعات موردنیاز برای برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری در جهت پیشبرد جوامع را در اختیار مسئولین مربوطه قرار دهد.

از این گذشته شناخت نهادهای فرهنگی جامعه و مطالعه در مسایل مربوط به انسان و جامعه و ارتباط متقابل این دو ارزشهای فرهنگی در جوامع مختلف، به منظور بالا بردن سطح اطلاعات و آگاهیهای فرهنگی و علمی برای انجام تحقیقات مورد نیاز در زمینه‌های اجتماعی، ضرورت پرداختن هرچه بیشتر به آموزش و تحقیق در زمین‌های فوق‌الذکر را بیش از پیش آشکار ساخته است. از سوی دیگر، جامعه اسلامی ما پس از پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی که با نثار خون هزاران شهید و جانباز و تحمل مشقتها و مصایب بزرگ از طرف آحاد ملت تحقق یافت، جز حاکمیت آرمانهای اسلامی و اجرای مجموعه کامل احکام و ارزشهای اسلامی هدف دیگری نداشته است و چنانکه در مقدمه ذکر شد این امر جز با شناخت اسلام عزیز در همه ابعاد و شناخت واقعیت‌های موجود در جامعه و تحلیل آنها و سپس طراحی مدلهای اجرایی برای سوق دادن همه عوامل و شرایط به سمت تحقق هرچه بیشتر دیدگاههای اسلامی در سطح جامعه میسر نخواهد بود.

وانگهی در طی سالیان گذشته متفکران و صاحب‌نظران غیر مسلمان در این زمینه‌ها دست به تحقیقات و مطالعات گسترده و آکادمیک زده و اکنون مجموعه بینش‌های خود را در قالب علوم اجتماعی به دنیا عرضه داشته‌اند.

لازم به گفتن نیست که این بینش‌ها، مبتنی بر دیدگاههای غیراسلامی و غیر توحیدی آنان بوده و در واقع انعکاس نظریات ارزشی و بینشی آنان است. بنابراین ضرورت نقد و

بررسی این دیدگاهها بر حسب معارف اسلامی برای دلسوختگان حاکمیت اسلام جای هیچگونه تردید و ابهامی باقی نگذاشته است. با توجه به آنچه گذشت تشکیل رشته «علوم اجتماعی» برای ایجاد زمینه‌های لازم جهت شناخت عمیق و همه جانبه معارف اسلامی از یک سو و معارف جدید ارائه شده از ناحیه متفکران علوم اجتماعی از سوی دیگر دارای ضرورت قطعی بوده و اهمیت آن به وضوح قابل تأمل و بررسی است.

الف: دروس پیش نیاز

ملاحظات	پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
			۳۴	۳۴	۲	زبان عمومی (۱)	۰۰۱
			۳۴	۳۴	۲	زبان عمومی (۲)	۰۰۲
			۳۴	۳۴	۲	زبان عمومی (۳)	۰۰۳
			۳۴	۳۴	۲	زبان عمومی (۴)	۰۰۴
			۳۴	۳۴	۲	زبان عمومی (۵)	۰۰۵
			۳۴	۳۴	۲	زبان تخصصی (۱)	۰۰۶
			۳۴	۳۴	۲	زبان تخصصی (۲)	۰۰۷
			۳۴	۳۴	۲	زبان تخصصی (۳)	۰۰۸
			۳۴	۳۴	۲	زبان تخصصی (۴)	۰۰۹
			۳۴	۳۴	۲	زبان تخصصی (۵)	۰۱۰
		۳۴	۳۴	۶۸	۳	آشنایی با کامپیوتر	۰۱۱
			۵۱	۵۱	۳	مبانی جامعه‌شناسی - مفاهیم اساسی (۱)	۰۱۲
			۵۱	۵۱	۳	مبانی جامعه‌شناسی - مفاهیم اساسی (۲)	۰۱۳
			۳۴	۳۴	۲	مبانی جمعیت‌شناسی	۰۱۴
			۳۴	۳۴	۲	مبانی مردم‌شناسی	۰۱۵
			۳۴	۳۴	۲	تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام	۰۱۶
			۳۴	۳۴	۲	آمار مقدماتی	۰۱۷
			۵۱	۵۱	۳	آمار در علوم اجتماعی	۰۱۸
			۳۴	۳۴	۲	روانشناسی اجتماعی	۰۱۹
			۵۱	۵۱	۳	نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱)	۰۲۰
			۵۱	۵۱	۳	نظریه‌های جامعه‌شناسی (۲)	۰۲۱
			۵۱	۵۱	۳	روش تحقیق نظری	۰۲۲
			۳۴	۳۴	۲	روش تحقیق عملی	۰۲۳
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی قشرها و نابرابریهای اجتماعی	۰۲۴

ملاحظات	پیش‌نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی انقلاب	۰۲۵
			۳۴	۳۴	۲	بررسی مسائل اجتماعی ایران	۰۲۶
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی سیاسی	۰۲۷
			۳۴	۳۴	۲	تغییرات اجتماعی	۰۲۸
			۳۴	۳۴	۲	اقتصاد ایران	۰۲۹
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی روستائی و عشایر	۰۳۰
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی شهری و صنعتی	۰۳۱
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی ارتباطات جمعی	۰۳۲
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی	۰۳۳
		۳۴	۳۴	۶۸	۳	تکنیکهای خاص تحقیق	۰۳۴
		۸۵	۶۸	۱۷	۳	کاربرد کامپیوتر در علوم اجتماعی	۰۳۵
					۷۹	جمع	

ب: دروس اصلی (اجباری)

ملاحظات	پیش نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
			۵۱	۵۱	۳	نظریه های جامعه شناسی پیشرفته (۱)	۰۵۱
			۵۱	۵۱	۳	نظریه های جامعه شناسی پیشرفته (۲)	۰۵۲
			۵۱	۵۱	۳	اندیشه های اجتماعی متفکرین اسلامی	۰۵۳
			۳۴	۳۴	۲	برنامه ریزی جمعیت و نیروی انسانی	۰۵۴
			۵۱	۵۱	۳	روشهای تحقیق (۱)	۰۵۵
			۵۱	۵۱	۳	روشهای تحقیق (۲)	۰۵۶
			۳۴	۳۴	۲	سمینار جامعه شناسی (شهری، روستایی، خانواده و...)	۰۵۷
					۱۹	جمع	

ج: دروس (اختیاری) *

ملاحظات	پیش‌نیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
		عملی	نظری	جمع			
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی معرفتی	۰۵۸
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی دینی	۰۵۹
			۳۴	۳۴	۲	جامعه‌شناسی علم و تکنولوژی	۰۶۰
			۵۱	۵۱	۳	جامعه‌شناسی انقلابات	۰۶۱
			۵۱	۵۱	۳	جامعه‌شناسی حقوقی	۰۶۲
			۵۱	۵۱	۳	نظریه‌های روانشناسی اجتماعی	۰۶۳
			۵۱	۵۱	۳	توسعه اقتصادی	۰۶۴
					۱۸	جمع	

* دانش‌پژوهان موظفند ۹ واحد از بین واحدهای اختیاری را بگذرانند

سر فصل دروس پیش نیاز

گفت و شنود (۱) و (۲)

۰۰۱
۰۰۲

تعداد واحد: ۲ + ۲

نوع واحد: نظری و عملی

پیشنیاز: گفت و شنود مقدماتی (۱) و (۲)

هدف: کسب مهارت در گفتار به زبان انگلیسی در حد موضوعات غیر علمی در سطح ۳۰۰۰ واژه و توانایی مکالمه در امور روزمره بدون داشتن اشتباهات فاحش تلفظی و دستوری. کسب مهارت در بیان منظور و ابراز عقیده در حد ۳۰۰۰ واژه.

سرفصل دروس: (۱۰۲ ساعت)

۱. تمرین الگوهای مختلف زبان، انواع آهنگ جملات، تکیه، متون ساده و کوتاه و متون در سطح متوسط، یادداشت برداری از متون ضبط شده، پیاده کردن نوارها از طریق گوش دادن به نوارهای آموزشی.

۲. گفتگو و بحث درباره مطالب ضبط شده، یا متون مورد نظر

علاوه بر ساعات کلاس دانش پژوهان موظفند هر هفته حداقل ۴ ساعت در آزمایشگاه زبان به نوارهای آموزشی که از طرف گروه تعیین شده گوش فرا داده و گزارش آن را به صورت کتبی یا شفاهی به استاد ارائه دهند.

منابع پیشنهادی:

1. English 900 (5 - 6)
2. Easy Reading selections (By: O' Henry)

خواندن و درک مفاهیم (۱) و (۲)

۰۰۳

۰۰۴

تعداد واحد: ۲+۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: خواندن مقدماتی ۱ و ۲

هدف: افزایش سرعت و مهارت خواندن و درک مطلب در سطح متوسط به منظور ورود به دوره زبان نیمه تخصصی و تخصصی

سرفصل دروس: (۳۴ + ۳۴ ساعت)

۱. افزایش درک مطلب

۲. بالابردن سطح خواندن

۳. توانایی درک ابعاد مختلف معنی (معنی صریح و استنباطی)

۴. کسب مهارت در حدس زدن معانی واژه‌های جدید بر مبنای متن

با توجه به اینکه کسب مهارت خواندن تنها از طریق تمرین زیاد و مطالعه مستمر متون امکان‌پذیر است، لذا توصیه می‌شود که مجموعه متنوع و جالبی از متون مناسب در گروه گردآوری شود و دانش‌پژوهان موظف گردند علاوه بر مثنهایی که در کلاس برای هر درس ۲ واحدی در طول ترم تدریس می‌شود، در هر ترم حداقل ۳۰ متن کوتاه بین ۱۵۰ تا ۴۰۰ کلمه‌ای و ۵ داستان کوتاه را مطالعه کرده و گزارش کتبی یا شفاهی آن را به استاد ارائه دهند.

منابع پیشنهادی:

1. Expanding Reading Skills (Intermediate)
2. Developing Reading skills
3. American Readings
4. S. R. A. kits.
5. short stories.

۰۰۵

نگارش انگلیسی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: دستور مقدماتی (۱) و (۲)

هدف: ۱. کسب مهارت در نگارش انواع بندها (پاراگرافها)

۲. کسب مهارت در بکارگیری صحیح علایم در جمله‌نویسی

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

کسب مهارت در بکارگیری عناصر تشکیل دهنده یک بند (پاراگراف) شامل:

- a. Topic sentence
- b. Supporting sentence(s).
- c. Unity / Coherence.

۲. کسب مهارت در تهیه «Outline» برای هر بند (پاراگراف)

۳. کسب مهارت در ساده‌سازی (Paraphrasing) و خلاصه‌نویسی

علاوه بر مطالبی که در کلاس تدریس می‌شود، دانش‌پژوه موظف است که برای هر جلسه حداقل یک خلاصه، چند پاراگراف مطلب تهیه کند. برای این منظور لازم است که، تعیین مقالات، داستانهای کوتاه از دانش‌پژوهان واسته شود که آنها را خلاصه‌نویسی کرده و گزارشی تهیه کنند.

- 1) Let's write English (second part)
- 2) Reading through Reading (انتشارات سمت)
- 3) Paragraph Writing

زبان تخصصی (۱ و ۲ و ۳ و ۴ و ۵)

۰۰۶
۰۰۷
۰۰۸
۰۰۹
۰۱۰

تعداد واحد: (۲ و ۲ و ۲ و ۲ و ۲)

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آماده ساختن دانش پژوهان جهت استفاده از متون تخصصی به زبان انگلیسی

سرفصل:

در هر ترم یا فصلی از کتب تخصصی در زمینه جامعه شناسی به پیشنهاد استاد و موافقت گروه آموزشی تدریس خواهد شد.

آشنایی با کامپیوتر

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری - عملی (۲+۱)

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با کامپیوتر بعنوان ابزاری برای تحقیق و توان استفاده از برنامه‌های کاربردی متناسب با نیازهای عمومی مؤسسه.

سرفصل دروس: (۶۸ ساعت)

- ۱- آشنایی با اجزاء مختلف سخت‌افزار
- ۲- آشنایی با انواع نرم‌افزار
- ۳- آشنایی مقدماتی با سیستم عامل و مفاهیم اساسی مانند فایل و شاخه
- ۴- آشنایی و استفاده از یک ویرایشگر دو زبانه
- ۵- حفاظت از اطلاعات
- ۶- مسائل ایمنی
- ۷- آشنایی کار با برنامه‌های کاربردی متناسب با نیازهای عمومی مؤسسه
- ۸- نحوه استفاده از شبکه‌های کامپیوتری

مبانی جامعه‌شناسی - مفاهیم اساسی (۱)

۰۱۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنا ساختن دانش‌پژوهان با کلیات و مبانی جامعه‌شناسی و ارتباط آن با سایر رشته‌های نزدیک به نحوی که در عین آشنائی دانش‌پژوه به نقد و تعمق در آن بپردازد و مسائلی را که در محیط فرهنگی ایران و اسلام قابل استفاده است مورد بهره‌برداری قرار دهد.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

موضوع تعریف:

تعاریف مختلف جامعه‌شناسی و نظریه‌های انتقادی به این تعاریف تفکر و تعمق در مورد یک تعریف درست از جامعه‌شناسی - روشهای معمول در تحقیقات جامعه‌شناسی - شیوه‌های معمول تحقیقات اجتماعی در ایران و اسلام - شیوه‌های جدید تحقیقات اجتماعی در جامعه‌شناسی (روش کمی و کیفی نقد این روشها - جایگاه جامعه‌شناسی در علوم انسانی - دانش اجتماعی دنیای امروز و شعب آن - کاربرد و ضرورت جامعه‌شناسی در ایران - تاریخچه پیدایش علوم اجتماعی در کشورهای اسلامی و مغرب‌زمین.

فرد و جامعه:

تعریف جامعه - مکتب اصالت فرد - مکتب اصالت جمع - نظریات پدیدارشناسی - روانشناسی اجتماعی و جامعه‌شناسی - اشکالات وارده بر این مقولات از دیدگاه اسلام - دیدگاه اسلام در مورد فرد و جامعه - نابرابریهای اجتماعی - علل نابرابریها - گروهها و

قشرهای مختلف اجتماعی - ارزشهای اسلامی و نابرابریهای اجتماعی - قدر و منزلت اجتماعی - سازمانهای اجتماعی - نهادهای اجتماعی - ناهنجاریهای اجتماعی - مختصری در زمینه ساخت جامعه ایران (شهر و روستا و عشایر) انواع جوامع (سرمایه‌داری، سوسیالیسم و جامعه توسعه نیافته).

۰۱۳

مبانی جامعه‌شناسی - مفاهیم اساسی (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبانی جامعه‌شناسی - مفاهیم اساسی (۱)

هدف: هدف از این درس آشنائی بیشتر دانش‌پژوهان با مفاهیم اساسی جامعه‌شناسی و درک و تجزیه و تحلیل بهتر مسائل اجتماعی و مباحث علمی می‌باشد.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

روابط اجتماعی - گروه - هنجار - ارزش - اجتماعی شدن - نقش فشریندی - تغییرات اجتماعی.

مبانی جمعیت‌شناسی

۰۱۴

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز:

هدف: هدف این درس معرفی علم جمعیت و بیان حدود و ثغور آن با توجه به اهمیت جمعیت‌شناسی در زمینه‌های مختلف برنامه‌ریزیهای اجتماعی و اقتصادی است.

سرفصل دروس: (۲۴ ساعت)

- ۱- تعاریف و مفاهیم و روشها
- ۲- موضوع و شعبات جمعیت‌شناسی
- ۳- مرور و آشنایی با سازمانها و منابع جمع‌آوری اطلاعات جمعیتی.
- ۴- کلیاتی در مورد ساخت و توزیع جمعیت
- ۵- حرکات جمعیت شامل:
کلیاتی در مورد مرگ و میر، باروری، مهاجرت و شهرنشینی
- ۶- افزایش جمعیت و اشاره‌ای به چگونگی تحول و توزیع آن در جهان
- ۷- ازدواج و خانواده
- ۸- جمعیت حد متناسب
- ۹- سیاستهای جمعیتی
- ۱۰- اهمیت جمعیت‌شناسی در برنامه‌ریزیهای اجتماعی و اقتصادی.

مبانی مردم شناسی

۰۱۵

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: هدف کلی تدریس انسان شناسی.

سرفصل دروس:

(۳۴ ساعت)

۱- تاریخچه مردم شناسی:

الف - مردم شناسی قبل از علمی شدن (با اشاره به ترکیب و آثار ایرانی و غیرایرانی درباره موضوعات مردم شناسی)

ب - مردم شناسی بعنوان دانشی در زمره علوم انسان شناسی فرهنگی، انسان شناسی سیاسی، انسان شناسی اجتماعی، مردم شناسی حقوقی، اقتصادی و غیره).

توضیح: این درس بعنوان پیش درس کلیه دروس انسان شناسی است در تدریس سعی شود امثله از جامعه ایران در قدیم و حال آورده شود.

۰۱۶

تاریخ تفکر اجتماعی در اسلام

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی، دانش پژوهان با مبانی و سیر علوم اجتماعی در اسلام

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

مقدمه:

- ۱- مفاهیم رفیع علم در اسلام
- ۲- نهضت و جنبش علمی مسلمین
- بخش اول - عصر پیش از ابن خلدون
- الف - فلسفه اجتماعی
- ترجمه آثار یونان
- کندی، فارابی، ابن سینا
- غزالی
- ابن رشد
- ب - تاریخ اجتماعی و مبانی حکومت داری در اسلام
- نظریات ابن مسکویه
- بررسی کتب تاریخی (یعقوبی - طبری - مسعودی)

ج - روشهای مردم‌شناسی

- سفرنامه‌ها

- ابوریحان بیرونی (تحقیق ماللهند)

بررسی کتب ملل

بخش دوم - بنیانگذاری جامعه‌شناسی و فلسفه تاریخ توسط ابن خلدون

- تجزیه و تحلیل نظریات ابن خلدون

- تأثیر ابن خلدون در بنیانگذاری جامعه‌شناسی

بخش سوم - تفکرات اجتماعی در عصر جدید

۱- بررسی افکار و نظرات اجتماعی و اصلاحی سید جمال‌الدین اسدآبادی و شیخ محمد عبده

۲- کواکبی

۳- سید قطب

۴- آیت الله صدر

۵- مرحوم علامه طباطبائی

۶- مرحوم استاد مطهری

۷- مرحوم دکتر علی شریعتی

بخش چهارم: نتیجه‌گیری کلی

آمار مقدماتی

۰۱۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنائی با مفاهیم اولیه علم آمار، اهمیت و کاربرد آن در علوم اجتماعی

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

تعاریف: اصول و مفاهیم اولیه آمار - اهمیت و کاربرد آمار در علوم اجتماعی، جمع آوری، ثبت و ضبط داده‌ها - تنظیم و سازماندهی داده‌ها - جدولهای آماری (ساده و رده‌بندی شده) نمودارهای آماری (نمودار ستونی، دایره‌ای و هیستوگرام) - تابع فراوانی و تابع توزیع - نمودار فراوانی و نمودار توزیع - نمونه‌گیری و سرشماری - جدول اعداد تصادفی - پارامترهای آماری (میانگین، مد، میانه چندک‌ها، واریانس و انحراف معیار) - ضریب همبستگی (اندازه‌ای و رتبه‌ای پیرسن و اسپیرمن)

۰۱۸

آمار در علوم اجتماعی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: آمار مقدماتی

هدف: آشنائی با اصول استنتاج آماری، ایجاد توانائی در تحلیل تفسیر داده‌ها در تحقیقات اجتماعی و کسب مهارت در قضاوت‌های علمی

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- احتمالات (تعاریف اولیه، ضرب و جمع احتمالات، احتمالات مشروط قانون بیس).
- متغیر تصادفی، تابع توزیع، تابع احتمال
- قانون اعداد بزرگ و قضیه حد مرکزی
- امید ریاضی، پارامترهای آماری
- توزیع‌های معیار (توزیع یک نواخت، دو جمله‌ای، پواسن، نمائی و کی دو)
- برآورد و اصول تخمین (برآورد نقطه‌ای و فاصله اطمینان).
- برآورد میانگین، برآورد نسبت، برآورد واریانس و ضریب همبستگی
- آزمون فرض (مقایسه میانگین‌ها - مقایسه نسبت‌ها و مقایسه واریانس‌ها)
- برآزش تجربه و نظریه و تست استقلال (کاربرد توزیع کی دو)

روانشناسی اجتماعی

۰۱۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبانی روانشناسی - مفاهیم اساسی

هدف: هدف از این درس آشنائی دانش پژوهان به یکی از رشته‌های خاص علوم اجتماعی است که رابطه نزدیکی با جامعه‌شناسی و نیز با روانشناسی دارد ولی عملاً قلمرو خاصی از مسائل جامعه‌شناسی را که همان مسائل روانی اجتماعی و خصوصیات گروه‌های کوچک است در بر می‌گیرد. امروز وسعت و دامنه وسیعی را فرا گرفته این درس مکمل دروس جامعه‌شناسی نظری و کاربردی و از لوازم آنها است.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

بخش اول: مقدمه و کلیات

۱- مقدمه و تاریخچه

۲- تعریف روانشناسی اجتماعی

۳- هدف و قلمرو روانشناسی اجتماعی

۴- روابط روانشناسی اجتماعی با جامعه‌شناسی - مردم‌شناسی و روانشناسی

۵- روشهای تحقیق روانشناسی اجتماعی

بخش دوم: فرد و جامعه

۱- مسائل روانشناسی فردی

۲- مسائل روانشناسی جمعی

۳- مسائل روانشناسی اجتماعی

بررسی دیدگاه‌های مختلف در مورد اصالت فرد و جامعه و نقد آنها

بخش سوم: فرهنگ و شخصیت

۱- اجتماعی شدن کودک

۲- فرهنگ‌پذیری در جوامع ابتدائی و جدید

۳- مکانیسم‌های روابط فرهنگ و شخصیت

۴- شخصیت اساسی و خصوصیات ملی

۵- مقام و نقش

۶- برخورد دیدگاه‌های مردم‌شناسی - روانکاوی - جامعه‌شناسی و روانشناسی اجتماعی

در زمینه فرهنگ و شخصیت.

بخش چهارم: تغییرات جامعه‌شناسی پدیده‌های روانی

۱- فونکسیونهای فکر

۲- تخیل، حافظه و هوش

۳- سایر استعداد‌های روانی و تغییرات آن برحسب جوامع

۴- تأثیر متقابل وراثت و محیط

۵- مسائل خودآگاه و ناخودآگاه

۶- شیوه تبدیل رفتارهای فردی به نهادهای اجتماعی

(در مسائل بیان، زبان، مناسبات میان اشخاص)

بخش پنجم: روانشناسی اجتماعی گروه‌های کوچک

۱- گروه‌های طبیعی و گروه‌های خصوصی

۲- مسئله رهبری در گروه

۳- گروه‌سنجی و موضع آن

۴- پدیده‌های گروهی و تحقیقات مربوط به آن

بخش ششم: فرد در جمع

- ۱- انبوه خلق و تأثیر آن بر روحیات و رفتار فردی
- ۲- تقلید و تلقین پذیری
- ۳- تأثیر افکار عمومی
- ۴- تبلیغات و آثار آن

بخش هفتم: وجهه نظرها و عقاید - احکام قالبی و پیش‌داوریا

- ۱- نابهنجاریهای روانی و نابهنجاریهای اجتماعی
- ۲- علل و عوامل اجتماعی نابهنجاریهای روانی
- ۳- عوامل اجتماعی و روانی جرم
- ۴- جرائم در محیطهای مختلف اجتماعی
- ۵- منشأ قومی و نژاد

۶- انواع نابهنجاریها و رابطه آن با محیط اجتماعی

بخش هشتم: زمینه‌های جدید تحقیق در روانشناسی اجتماعی

- ۱- عزت نفس
- ۲- اجتماعی شدن بزرگسالان
- ۳- مسئله سازگاری و تطبیق
- ۴- سایر

نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱)

۰۲۰

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبانی جامعه‌شناسی - مفاهیم اساسی (۲)

هدف: آشنا ساختن دانش‌پژوهان رشته‌های علوم اجتماعی با کلیات تفکر اجتماعی و صاحب‌نظران مهم و آثار معروف آنها در حدی که درک تئوریه‌ها و نشریه‌ها را آسان سازد و به نحوی به تتبع و تحقیق جامعه‌شناسی کمک کنند.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

۱- تاریخ تفکر اجتماعی در جهان

الف: عصر قدیم

ب: تفکر اجتماعی در کشورهای بزرگ قدیم (چین - هند - یونان - ایران)

ج: عصر اسلام - متفکران اجتماعی بزرگ مسلمان (چند نمونه از صاحب‌نظران، آثار و افکار

آنان شامل ابونصر فارابی - ابوریحان بیرونی - ابن مسکویه - ابن خلدون - مسعودی)

۲- تفکر اجتماعی و سیاسی از رنسانس به بعد در اروپا

الف: قرون وسطای اروپا

ب: عصر رنسانس (صاحب‌نظران سیاسی و نقد افکار آنها)

- ۳- فلسفه اجتماعی
 الف: اتوپیک
 ب: رأیست
- ۴- فلسفه تاریخ و تحول آن
 الف: نقد فلسفه تاریخ از دیدگاه جامعه‌شناسی
 ۵- پیشگامان جامعه‌شناسی جدید
 الف: ابن‌خلدون
 ب: مونتسکیو
 ج: روسو
 د: توکویل
- ۶- بنیانگذاران جامعه‌شناسی جدید
 الف: آگوست کنت
 ب: اسپنسر
 ج: دروکیم
 ه: ماکس وبر
- و: توسعه جامعه‌شناسی در فرانسه
 ز: جامعه‌شناسی در آلمان
 ح: جامعه‌شناسی در آمریکا
- ۷- از تاریخچه تا نظریه‌های عمومی
 ۸- برداشتها و نکات عمده‌ای که دانش‌پژوه جامعه‌شناسی باید از تاریخ تفکر در رابطه با توسعه این رشته در ایران داشته باشد.

نظریه‌های جامعه‌شناسی (۲)

۰۲۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیش‌نیاز: نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱)

هدف: شناسائی و بررسی و نقد مکاتب و نظریه‌ها در جامعه‌شناسی

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

تعریف نظریه - انواع نظریه و اهداف آن

انواع نظریه‌ها:

الف - نظریه جامعه‌شناسی با کاربرد طولانی

ب - نظریه‌های جامعه‌شناسی با کاربرد متوسط

ج - نظریه جامعه‌شناسی خرد

تفاوت نظریه‌های علوم اجتماعی با سایر علوم - بررسی مکاتب زیر و نقد آن از دیدگاه

اسلام: پوزیتیویسم - مکتب اصالت ساخت - مکتب اصالت کارکرد - مکتب جغرافیائی -

نظریه مبادله - ماده‌گرائی تاریخی - مکتب فرانکفورت.

طرح برخی نظریات اجتماعی اسلام: نظریه ابن خلدون در تاریخ و تمدن - نقد کلی بر

نظریه‌های مختلف جامعه‌شناسی.

روش تحقیق نظری - عملی

۰۲۲

۰۲۳

تعداد واحد: ۵ واحد

نوع واحد: ۳ واحد نظری ۲ واحد عملی

پیشنیاز: آمار در علوم اجتماعی

هدف: تقویت تقوای علمی (صداقت) و ایجاد دقت و نظم در دانش پژوه از نظر آموزشی این درس دانش پژوه را با مفاهیم و روشهای ضروری تحقیق آشنا می‌سازد به طوریکه دانش پژوه پس از گذارندن درس قادر باشد اقدام به طرح تحقیقاتی در حوزه‌های مورد نظر بنماید.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

علم - جامعه‌شناسی - روش

تاریخچه روش‌های علوم اجتماعی

دیدگاههای روش‌شناسانه در علوم اجتماعی:

تجربه‌گرایی دیالکتیکی انتقادی (مکتب فرانکفورت) عقل‌گرایی انتقادی (پوپر) قانون

استنباطی (ماکس وبر)

تئوری سازی در علوم اجتماعی (انواع تعاریف - تعریف عملی متغیرها، ساختن

معرف‌های مناسب برای متغیرها)

سنجش (سطوح سنجش، طیف‌بندی)

- روش پرس و جو (انواع، روش طرح سؤال، طرز تنظیم و ساخت پرسشنامه

- نمونه‌گیری (تعیین حجم نمونه، انواع شیوه‌های نمونه‌گیری)
- استخراج (آمادگی یافته‌ها برای استخراج با کامپیوتر - جداول یک بعدی جداول
دو بعدی - آزمون جداول دو بعدی)
- تهیه گزارش
در بخش عملی می‌بایست یک مسئله از سوی دانش‌پژوهان بصورت جمعی یا فردی و
راهنمایی استاد بصورت عملی بررسی و مراحل ذکر شده در عمل تمرین شود.

جامعه‌شناسی قشرها و نابرابریهای اجتماعی

۰۲۴

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نظریه‌های جامعه‌شناسی (۱)

هدف: شناخت قشربندی و نابرابریهای اجتماعی و علل پیدایش آن.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- ۱- تعریف مقدماتی و مفاهیم و اهمیت مسئله
- ۲- پیدایش قشرها و نابرابریها
  - ۲-۱: ساخت طبقاتی در جوامع قدیم
  - ۲-۲: پیدایش طبقات جدید
- ۳- نظریه‌های مربوط به قشرها و نابرابریها
- ۴- ساخت‌های طبقاتی در جوامع امروزی
  - ساخت طبقاتی در کشورهای سرمایه‌داری
  - ساخت طبقاتی در کشورهای سوسیالیستی
  - ساخت طبقاتی در جهان سوم

۵- ساخت طبقاتی ایران
قبل از انقلاب
بعد از انقلاب
نابرابریهای اجتماعی و ناآرامی های سیاسی
نابرابریهای اجتماعی و وابستگی.

جامعه‌شناسی انقلاب

۰۲۵

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: شناخت انقلابات جهان در مقایسه با انقلاب ایران و محسوس ساختن اصالت‌های آن، درک مسائل و مشکلات و راه‌حلها.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- ۱- بررسی تحلیلی از مفاهیم انقلاب از دیدگاه اسلام، مارکسیم و لیبرالیسم
- ۲- تفاوت‌های انقلاب با رفورم، شورش: طغیان، قیام، کودتا و غیره
- ۳- سیر تاریخی و اجتماعی انقلاب‌های جهان
- ۴- انگیزه و عوامل پیدایش انقلاب
- ۵- بررسی انقلاب‌های کشورهای گوناگون
- ۶- مشکلات بعد از انقلاب
- ۷- عکس‌العمل کشورهای استعمارگر علیه انقلاب‌های جهان سوم (مشخصاً بر علیه انقلاب ایران)
- ۸- جستجوی راه‌حل‌های اسلامی در برابر مسائل انقلاب در ایران
- ۹- نتیجه‌گیری کلی

بررسی مسائل اجتماعی ایران

۰۲۶

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: این درس باید آخر وقتی که دانش‌پژوهان با مباحث گوناگون آشنا شده‌اند ارائه شود.

هدف: بررسی و تحلیل مسائل گوناگون اجتماعی و ارائه راه‌حلها

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

تحلیل اهداف اجتماعی

تحلیل ساختار اجتماعی و مسائل آن

- پیچیدگی روابط اجتماعی و علل آن

- ناپهنجاری (Anomie) عدم پیروی از قانون و علل آن

- تضاد بین تکنولوژی وارداتی و نظام اجتماعی سنتی

- ارزشهای سنتی و ارزشهای وارداتی و تضاد بین آنها

- نابرابریهای اجتماعی و علل آن

- فساد اداری و علل آن

- سوء استفاده از موقعیتهای اجتماعی و علل آن

- ارائه راه‌حلها

جامعه‌شناسی سیاسی

۰۲۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبانی جامعه‌شناسی (۲)

هدف: آشنائی دانش‌پژوهان با مفاهیم دولت و حکومت، ویژگیهای دولت اسلامی، مقایسه آن با انواع دیگر حکومت (بطورکلی)

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- ۱- تعاریف و مفاهیم (حکومت، دولت و...)
- ۲- منشاء حکومت
- ۳- تطور حکومت
- ۴- انواع حکومت
- ۵- حکومت ایده‌آل از دیدگاههای مختلف.
- ۶- حکومت اسلامی و ویژگیهای آن
- الف- از دیدگاه اهل سنت و جماعت
- ب- از دیدگاه شیعه (اصل ولایت فقیه)
- ۷- حکومت و جامعه
- الف- رابطه نهاد حکومت با سایر نهادها

- ب - رابطه نهاد حکومت با سازمانها
ج - رابطه نهاد حکومت با سایر گروهها و قشرهای مردم
۸- سازمانهای حکومتی
۹- چگونگی تشکیل دولت
۱۰- دولت در جوامع مختلف در طول تاریخ
۱۱- مشروعیت دولت (نظریات)
۱۲- وظائف و کارکردهای دولت.

تغییرات اجتماعی

۰۲۸

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبانی جامعه‌شناسی (۲)

هدف: هدف درس آشنائی با عوامل و شرایط تغییرات اجتماعی و دینامیسم و رشد و توسعه اجتماعی است

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- ۱- تعاریف و مفاهیم اولیه
- ۲- خصوصیات و تغییرات و تحولات اجتماعی معاصر:
الف: استمرار در تحولات و تغییرات اجتماعی
ب: اساس تئوریهای جدید تا فونکسیونالیسم
- ۳- عمومیت دگرگونی تغییر:
- وسعت تغییر - جهت‌گیری تغییر
- ۴- عوامل و شرایط تغییرات اجتماعی:
- عامل جمعیتی - عامل تکنیکی - زیربنای اقتصادی - ارزشهای فرهنگی -
ایدئولوژیها - تضادها و تناقضها.

۵- عامل تغییرات اجتماعی

الف: برگزیدگان

ب: جنبشهای اجتماعی و گروههای فشار

۶- صنعتی شدن - توسعه و نوگرایی:

الف: مراحل رشد اقتصادی

ب: تغییرات اجتماعی

ج: تغییرات فرهنگی

د: نوگرایی و فرهنگ پذیری

۷- پویائی و جوامع صنعتی:

الف: جریانهای تغییر مداوم

ب: هماهنگی و اختلاف بین جوامع صنعتی

۸- سنت و توسعه:

الف: اشکال مختلف توسعه نیافتگی

ب: زده بندی کشورهای توسعه نیافته

۹- سیستم استعماری و استعمارزدائی:

الف: سیستم استعماری و خصوصیات آن

ب: سیستم استعماری و توسعه

ج: استعمارزدائی و جریان آن

۱۰- جریانهای انقلابی:

الف: شرایط و عوامل انقلابات اجتماعی

ب: جامعه شناسی جریانهای انقلابی

اقتصاد ایران

۰۲۹

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: اصول علم اقتصاد

هدف: بررسی کلی اقتصاد ایران، قبل و بعد از انقلاب، سیاستهای اقتصادی و بازرگانی و تجزیه و تحلیل آنها به منظور آگاه کردن دانش پژوهان به مشکلات و امکانات اقتصادی کشور.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

کلیات:

فصل ۱: بررسی اجمالی اقتصاد ایران قبل و بعد از انقلاب

بخش دوم اقتصاد ایران

فصل ۲: اوضاع طبیعی و جغرافیائی

۱-۲- پستی و بلندی

۲-۲- وضع اقلیمی

۳-۲- جنگلها و مراتع

۴-۲- تأثیرات اوضاع طبیعی و جغرافیائی بر تحولات اقتصادی

فصل ۳: جمعیت و نیروی انسانی

۱-۳- حقایق اصولی در مورد جمعیت (هرم سنی - ترکیب جنسی - رشد جمعیت)

۲-۳- توزیع جغرافیائی جمعیت (مناطق شهری - روستائی - عشایری)

۳-۳- اشتغال بر حسب فعالیتهای عمده اقتصادی (بخشهای کشاورزی، صنعتی، خدمات)

فصل ۴: سیستم پولی و بانکی

۱-۴- بانک مرکزی

۲-۴- سایر بانکها

۳-۴- ملی کردن بانکها

فصل ۵: درآمد ملی، بودجه و برنامه‌های عمرانی

فصل ۶: کشاورزی

۱-۶- اهمیت و موقعیت بخش کشاورزی در اقتصاد ایران

۲-۶- زراعت

۳-۶- دامپروری

۴-۶- جنگل‌داری

۵-۶- ماهیگیری

۶-۶- سهم کشاورزی در درآمد ملی

۷-۶- روابط مالکیت

۱-۷-۶- اصلاحات ارضی

۲-۷-۶- شرکتهای سهامی زراعی

۳-۷-۶- کشت و صنعت و واحدهای مکانیزه

۴-۷-۶- شرکتهای تعاونی تولید و توزیع

۵-۷-۶- انواع بهره‌برداری (ملکی، اجاره‌ای)

۶-۷-۶- تحولات کشاورزی بعد از انقلاب

فصل ۷: صنایع و معادن

۱-۷- نقش صنعت در اقتصاد ایران

۲-۷- صنایع دستی

۳-۷- صنایع کوچک (نساجی، غذایی، چوب و کاغذ)

- ۴-۷- صنایع مونتاژ
- ۵-۷- صنایع سنگین
- ۱-۵-۷- ذوب آهن
- ۲-۵-۷- ماشین سازی اراک
- ۳-۵-۷- ماشین سازی تبریز
- ۴-۵-۷- تراکتورسازی تبریز
- ۵-۵-۷- آلومینیم سازی
- ۶-۵-۷- صنایع مس
- ۷-۵-۷- سهم صنعت در درآمد ملی
- ۸-۵-۷- اشتغال، ارزش افزوده
- ۶-۷- تحولات صنعتی بعد از انقلاب (ملی شدن، مالکیت و غیره)
- ۷-۷- معادن

فصل ۸: صنعت نفت و گاز

- ۱-۸- تاریخچه
- ۲-۸- اکتشاف - استخراج و تولید نفت خام و مصرف داخلی
- ۳-۸- پالایشگاهها
- ۴-۸- صنایع پتروشیمی
- ۵-۸- صادرات نفت و درآمدهای نفتی
- ۶-۸- نقش نفت در اقتصاد ایران

فصل ۹: خدمات

- ۱-۹- حمل و نقل و ارتباطات
- ۲-۹- آموزش و پرورش
- ۳-۹- بهداشت و درمان
- ۴-۹- نقش امپریالیسم در ایجاد وابستگی اقتصادی ایران.

جامعه‌شناسی روستائی و عشایر

۰۳۰

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبانی جامعه‌شناسی (۲)

هدف: مبحث عشایر در مردم‌شناسی ایران از اهمیت ویژه برخوردار است. هدف این درس آشنائی دانش‌پژوه با عشایر ایران و ساختهای اجتماعی - سیاسی و شیوه‌های امرار معاش آن است. همچنین آشنایی با روستاهای ایران و قشریندیهای موجود در آن در ضمن فرهنگ حاکم در روستاها.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

کلیات

- جامعه عشایری ایران
  - تعریف عشایر
  - پراکندگی عشایر
  - عشایر در طول تاریخ ایران
  - شهرهای عشایری
  - جمعیت عشایری
- عشایر مرکز ایران (شناسائی، ساخت ایلی، جمعیت مناطق سردسیری و گرم‌سیری، اقتصاد ایلی)

۱- قشقائی

۲- کهگیلویه

۳- بویراحمد

ساخت سیاسی و قدرت نظامی ایل

الف - ساخت اجتماعی ایل: ایل، تیره، طایفه، اولاد، مال، خانوار

ب - ساخت سیاسی (کدخدا)، ریش سفید، سرمال، خانوار

ج - ساخت نظامی ایل، خان، میرزا، تفنگچی، مال، خانوار

- کوچ و اسکان

معیشت عشایری

- دامداری

- کشاورزی

- مبادله

- اوزان و مقادیر

انواع مالیات

۱- درآمدهای زراعی

۲- درآمدهای غیرزراعی

تعریف و مقایسه سه جامعه عشایر، روستائی و شهری در ایران و وجوه تمایز آنها.

تعریف ده (در مقایسه با زندگی عشایری و شهرنشینی)

موقعیت جغرافیائی و طبیعی و آثار اقتصادی و اجتماعی روستا

مورفولوژی روستاهای ایران (مسائل جمعیتی - شناخت و حرکات آن، مسائل و

مشکلات روستاهای ایران، مشکلات طبیعی، کمبودهای تأسیساتی و بهداشتی)

روابط اجتماعی ده:

ساخت خانوادگی (مقایسه با ساخت عشایری و زندگی جدید شهری - نقش زن در

جامعه)

گروههای اجتماعی در ده (مولد - خوش نشین - و غیره)

روابط روستا با جامعه شهری و مسائل مربوط به آن
فشریندی اجتماعی در روستا (گروههای شغلی - طایفه‌ای - دگرگونی روابط در
قشرهای اجتماعی)

روابط اقتصادی ده

- انواع فعالیت، شکل تولید، کیفیت بهره‌برداری از زمین
- بررسی تأثیر نظام مالکیت و زمین‌داری
- کمبودهای اقتصادی در روستا
- نظام آبیاری - دامپروری - صنایع دستی - فعالیتهای خدماتی - مبادلات و
همکاریهای سنتی (تعاونی)

فرهنگ روستا

آداب و رسوم، سنن، عادات و اخلاقیات، عقاید و ارزشها، مسائل نوآوری و
پذیرش افکار و تحولات جدید (سنت‌گرایی)

امکانات و تأسیسات جدید روستا

ارتباطات، رادیو و تلویزیون، آموزش نوآوریهای فنی و میزان گسترش آن در روستاها
توسعه روستایی (نظریه‌های توسعه - موانع توسعه)

جامعه‌شناسی شهری و صنعتی

۰۳۱

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: میانی جامعه‌شناسی - مفاهیم اساسی (۲)

هدف: آشنائی دانش‌پژوهان با پدیده شهرنشینی و مسائل آن به خصوص در کشورهای جهان سوم.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- ۱- پدیده شهرنشینی
- ۲- هدف و موضوع جامعه‌شناسی شهری
- ۳- توسعه جامعه‌شناسی شهری و شناخت شهر
- ۴- بسط شهرنشینی در دنیا و تاریخچه مختصری از چگونگی تشکیل شهرها در دنیا
- ۵- دلایل رشد سریع شهرنشینی در قاره‌های آفریقا، آسیا، اروپا، استرالیا، آمریکا
- ۷- مورفولوژی شهری
- ۸- مقر و موقعیت شهر، نقش و وظیفه شهر.
- ۹- شکل و نقشه شهر
- ۱۰- اکولوژی شهری، دموگرافی شهری، سازمانها و نهادهای اجتماعی شهری
- ۱۱- روحیه و رفتار شهرنشینان
- ۱۲- خصوصیات گروههای اجتماعی در شهر

۱۳- ترکیب مشاغل در شهر

مشخصات کلی جامعه صنعتی - مقایسه جوامع صنعتی و جوامع در حال رشد.
- انواع جوامع صنعتی (طبقه‌بندی) - جامعه صنعتی و عوامل رشد اقتصادی، تجزیه و
تحلیل، افزایش تولید اقتصادی - عوامل افزایش مسئله بهره‌وری - نمونه‌های رشد - نمونه
جهش صنعتی - درباره انهدام سرمایه‌داری - اجتماعی شدن نظام‌های اقتصادی اروپا -
کندی رشد - مشخصات فرهنگی و روانی در جامعه صنعتی

جامعه‌شناسی ارتباطات جمعی

۰۳۲

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبانی جامعه‌شناسی - مفاهیم اساسی (۲)

هدف: آشنائی با مبانی ارتباط - شناخت پیام - روانشناسی پیام - انواع ارتباط: ارتباط میان فردی - ارتباط میان گروهی - ارتباط همگانی - اشکال مختلف فرآیندهای ارتباطی - ارتباط افقی - ارتباط عمودی - ارتباط یک سویه - ارتباط دو سویه - شناخت رسانه‌ها - ویژگیها و کاربرد رسانه‌ها - ساخت سازمانی رسانه‌های همگانی در نظامهای مختلف ارتباط جمعی و آموزش

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

مبانی ارتباط، بررسی و تجزیه و تحلیل یک فرآیند ارتباطی (پیام، پیام دهنده، پیام گیرنده) پیام و ویژگیها و انواع آن.

ارتباط ساده و مستقیم، ساخت و اجزای آن، عوامل تشکیل دهنده و شرایط ایجاد ارتباط ساده، ویژگیهای ارتباط ساده (چهره به چهره)، آمار برقراری ارتباط ساده، نارسائیها و کاستی‌های آن.

ارتباط با واسطه غیرمستقیم: تعریف، بررسی و تشریح یک فرآیند ارتباطی با واسطه، عوامل مؤثر در ایجاد یک ارتباط با واسطه، ویژگیهای ارتباط با واسطه، آثار فردی و اجتماعی ارتباط با واسطه، انواع ارتباط با واسطه (یک سویه، دو سویه، افقی و عمودی) رسانه‌ها یا وسیله ارتباطی، رسانه گروهی یا وسیله ارتباط میان فردی - میان گروهی.

رسانه‌های همگانی یا وسیله ارتباط جمعی
ارتباط نوشتاری (مبانی، شکل، محتوی، فرآیند، آثار فردی و اجتماعی)
ارتباط گفتاری (رسانه گفتاری، رادیو، ویژگیها، فراگیری، پوشش، عملکرد و آثار
فردی و اجتماعی)
ارتباط دیداری (رسانه‌های تصویری، آفیش، تلویزیون، ویژگیها، پوشش، فراگیری،
عملکرد، آثار فردی و اجتماعی)
آشنائی با ساخت سازمانی رسانه‌های همگانی در کشورهای مختلف جهان (غربی -
سوسیالیستی - جهان سوم)
ارتباطات و آموزش (کاربرد رادیو، تلویزیون در راه آموزش)
ارتباطات در جامعه امروز (کاربردهای مختلف ارتباط جمعی در جامعه - توانائی‌ها و
محدودیت‌های ارتباط جمعی).

جامعه‌شناسی انحرافات اجتماعی

۰۳۳

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مبانی جامعه‌شناسی - مفاهیم اساسی (۲)

هدف: شناسایی رفتارهای ناسازگار و ناهنجار و احیاناً مرضی که بسیاری از معضلات و مسائل اجتماعی را ناشی از آن میدانند. با مطالعه علل این پدیده در جامعه و تحلیل صحیح آن می‌توان راه درست مبارزه با آن را پیدا کرد.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

بخش اول:

- ۱- مفهوم آسیب‌شناسی اجتماعی
- ۲- تعریف انحراف و کجروی از دیدگاه جامعه‌شناسی
- ۳- جامعه‌شناسی انحرافات (تاریخچه، مطالعه جامعه)
- ۴- چگونگی گستردگی و رابطه انحرافات با اختصاصات جامعه
- ۵- حدود و معیارها و ضوابط اسلامی در شناخت انحرافات، راه‌حلهای دینی

بخش دوم:

- ۱- عوامل مؤثر در انحراف و کجروی
- ۲- بیسودای

۳- عوامل اجتماعی:

الف: عوامل خانوادگی (اختلافات خانوادگی، طلاق، خانواده منحرف)

ب: محیط (آموزشگاه، محله، محل کار)

ج: بحرانها

د: وسائل ارتباط جمعی (مطبوعات، رادیو، تلویزیون، سینما)

ه: ارزشها و قوانین

۴- عوامل اقتصادی (فقر)

۵- عوامل انفرادی (ناراحتیهای عاطفی، اختلالات روانی)

بخش سوم:

۱- انواع انحرافها و دامنه وسیع آن (انحرافات، تخلفات، جرائم، جنایات)

۲- رابطه انحراف با سن (بزهکاری اطفال و نوجوانان، بزهکاریهای گروهی)

۳- رابطه انحراف با جنس (بزهکاری زنان و مردان)

۴- بزهکاری

۵- اعتیاد

۶- فحشاء

۷- خودکشی

۸- تغییر نوع انحرافها برحسب قشرها و گروههای اجتماعی

بخش چهارم:

۱- روابط اجتماعی و انحرافات

۲- شهرنشینی و آسیبهای اجتماعی

۳- تحرک اجتماعی و انحرافات

۴- مهاجرتهای روستائیان به شهرها

۵- رشد جمعیت

۰۳۴

تکنیکهای خاص تحقیق

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری (۲ واحد) عملی (۱ واحد)

پیشنیاز: روش‌های تحقیق نظری و عملی در علوم اجتماعی

هدف: از آنجا که مسائل و پدیده‌های اجتماعی مورد بررسی دارای ویژگی‌های گوناگون می‌باشند و هر نوع مسائل، نیاز به یک تکنیک خاص دارد، لازم است که دانش‌پژوهان رشته جامعه‌شناسی پژوهشگری با این تکنیک آشنائی بیشتری داشته باشند.

سرفصل دروس: (۶۸ ساعت)

- آزمایش
- مشاهده
- مشاهده مشارکتی
- سوسیومتری (گروه‌سنجی)
- تحلیل محتوا
- روشهای بدون عکس‌العمل

کاربرد کامپیوتر در علوم اجتماعی

۰۳۵

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری (۱ واحد) عملی (۲ عملی)

پیشنیاز: روش‌های تحقیق نظری و عملی در علوم اجتماعی

هدف: آموزش عملی و استفاده از برنامه SPSS در علوم اجتماعی

سرفصل درس: (۸۵ ساعت) یک واحد نظری، (۱۷ ساعت)، ۲ واحد عملی (۶۸ ساعت)

SPSS	۱- ساختار و منطق برنامه
SPSS	۲- امکانات محاسباتی برنامه
FRDQUENCY	۳- محاسبه توزیع فراوانی
BREAU DOWN	۴- تست F
CROSS TAB	۵- جداول دو بعدی
PEAR .CORR.	۶- ضریب همبستگی پیرسون
SPEARMAN TAU	۷- ضریب همبستگی اسپرمن و تاو

دروس اجباری

نظریه‌های جامعه‌شناسی پیشرفته (۱)

۰۵۱

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: شناخت مکاتب و نظامهای اجتماعی بصورت مقایسه‌ای است.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

تجزیه و تحلیل و نقد مکاتب مهم و معتبر جامعه‌شناسی بصورت مقایسه‌ای است.

۱- اصالت ساخت (استروکتورالیسم)

۲- اصالت کارکرد (فونکسیونالیسم) و شاخه‌های آن

۳- تضاد یون (دیالکتیک) و شعب آن

۴- کنش متقابل سمبولیک (انتراکسیونالیسم)

۵- پدیدارشناسی (فنونولوژیسم)

همچنین بحث در مورد ریشه‌های تاریخی، اصول شناخت، جهان‌بینی و پیش‌فرضهای هر یک از بینش‌ها و نقد جامع و تطبیقی آنها.

نظریه‌های جامعه‌شناسی پیشرفته (۲)

۰۵۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نظریه‌های جامعه‌شناسی پیشرفته (۱)

هدف: شناخت مکاتب و نظامهای اجتماعی بصورت مقایسه‌ای است

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

- ۱- جریان‌ات عمده و گرایشهای کنونی جامعه‌شناسی (جامعه‌شناسی کلان، خرد، نظام بین رشته‌ای) تاریخ گرایان، مکتب فرانکفورت...
- ۲- مقایسه تحلیل نظامهای اجتماعی (سرمایه‌داری، سوسیالیسم و اسلام) با توجه به نظریه‌های حاکم در هر یک از نظامهای فوق، تحلیل ویژه‌ای از اجزاء متشکل هر نظام (ساختار، کاربرد، حرکت، جهت و عوامل تحرك) از دیدگاه اصول شناخت و نظریه‌های سه مکتب تضاد دیالکتیکی، فانکشنالیزم و مقایسه آن با بینش توحیدی.
- ۳- نقد کلی در مورد مکاتب و نظامهای اجتماعی در رابطه با یکدیگر.

اندیشه‌های اجتماعی متفکرین اسلامی

۰۵۳

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: هدف از این درس، تحقیق در زمینه تفکرات و نظریات اجتماعی است که از خلال آثار فلاسفه و دانشمندان، مورخان، مردم‌نگاران، سیاحان و ادیبان متفکر مسلمان بالاحص دانشمندان مسلمان ایران میتوان استخراج کرد.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

این درس بالاحص با بررسی مستقیم همراه با تحلیل و تطبیق و نقد تعدادی از کتب و آثار ارزنده تاریخی - اجتماعی، نظیر مقدمه ابن خلدون و آثار یعقوبی، مسعودی و ابوریحان بیرونی و نظیر آنها انجام می‌گیرد. این آثار و ره‌آورد آنها از دیدگاه جامعه‌شناسی مورد توجه قرار خواهد گرفت

۰۵۴

برنامه ریزی جمعیت و نیروی انسانی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: هدف این درس بیان نقش عوامل جمعیتی در برنامه ریزیهای توسعه اقتصادی و اجتماعی می باشد.

ملاحظات جمعیتی در برنامه ریزی سیستمهای مختلف اقتصادی - آمارهای جمعیتی مورد استفاده در برنامه ریزیها، جنبه های جمعیتی نیروی انسانی و سیاستهای جمعیتی نیز در این درس مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- ۱- درآمدی بر برنامه ریزی و نقش عامل جمعیت
- ۲- ملاحظات جمعیتی در برنامه ریزیهای توسعه اقتصادی
  - الف - در اقتصادهای متمرکز
  - ب - در اقتصادهای سرمایه داری
  - ج - در اقتصادهای مختلط
  - د - در کشورهای در حال توسعه
- ۳- آمارهای جمعیتی مورد استفاده در برنامه ریزی توسعه، رشد جمعیت - باروری - مرگ و میر - پیش بینی جمعیت افراد واقع در سن تحصیل و پیش بینی برای آنها - جمعیت واقع در سن کار
- ۴- برنامه ریزیهای آموزشی - بهداشت - مسکن و ملاحظات جمعیتی در آنها

- ۵- جنبه‌های جمعیتی نیروی انسانی - توزیع شغلی جمعیت فعال - مسایل مربوط به اندازه‌گیری و تحلیل
- ۶- ملاحظات جمعیتی در برنامه‌ریزیهای منطقه‌ای
- ۷- سیاستهای جمعیتی
- الف - رابطه سیاستهای جمعیتی و سیاستهای اقتصادی و اجتماعی
- ب - مباحث و مقدمات اخلاقی
- ج - سیاستهای مربوط به باروری و تنظیم خانواده در ارتباط با برنامه ریزی توسعه.
- ۸- عوامل جمعیتی در برنامه ریزیهای توسعه در کشورهای مختلف و ایران.

روشهای تحقیق (۱)

۰۵۵

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: منطق (قدیم و جدید)

هدف: تسلط دانش پژوهان بر روشهای تحقیق در علوم اجتماعی. (اساس روشها و کاربردهای آن).

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

بحث و بررسی اصول شناخت از دیدگاه معرفت‌شناسی، مبانی اساسی روش‌شناسی - انواع روشهای بنیانی - روش‌های خاص جامعه‌شناسی (با مراجعه به متونی نظیر قواعد روش جامعه‌شناسی دورکیم) مفاهیم و روشهای کمی و کیفی در جامعه‌شناسی - بحث و تحلیل اجزاء مختلف یک طرح تحقیقاتی (طرح سؤال و انتخاب متغیرها، فرضیه‌سازی - انتخاب روش تحقیق، نمونه‌گیری، آزمایش فرضیه و گزارش نویسی) اجزاء تحقیق برسی روشهای کیفی، تحلیل محتوی، مقیاسات و شیوه‌های نمایش.

روشهای تحقیق (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: روشهای تحقیق (۱)

هدف: تسلط دانش‌پژوهان در وه کارشناسی ارشد جامعه‌شناسی بر روشهای تحقیق در علوم اجتماعی. (اساس روشها و کاربردهای آن)

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

مطالعه دقیق روشهای کمی و کاربرد آمارها برای تحقیقات اجتماعی روشهای اساسی و تجزیه و تحلیل اطلاعات کمی - مبانی و اصول نظریه احتمالات توابع توزیع - تخمین نقطه‌ای و فاصله‌ای - روش تحلیلی همبستگی و رگریشن (regression) دو متغیر و چند متغیر و روش همپراش (covariance) و کاربرد متغیرهای مجازی آزمون - اعتبار فرضیه‌ها - روشهای اساسی درجه‌بندی تغییرهای کیفی و مبانی نظریه نمونه‌گیری آنالیز واریانس و کاربردهای آن در علوم اجتماعی - اعمال روشهای فوق (در یک تحقیق موردی)

سمینار جامعه‌شناسی (شهری، روستائی، خانواده و عشایر و...)

۰۵۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: تقویت روحیه تحقیقی در بین دانش‌پژوهان

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

این درس در هر نوبت زیر عنوان یکی از مسائل جامعه‌شناسی شهری، روستایی، مسائل خانواده و عشایر در ایران، آسیب‌های اجتماعی، نابرابریها و غیره ارائه خواهد شد. در طی این سمینار هر نوبت به تحلیل و بررسی مسائل مهم زندگی اجتماعی ایران پرداخته می‌شود و دانش‌پژوهان موظفند در طی این سمینار درباره یک یا چند مساله تحقیقات و مقالاتی تحلیلی یک موضوع مشخص زیر نظر استاد مربوط تهیه نمایند. نتیجه بحث‌ها و فعالیت‌ها مورد ارزیابی استاد (یا استادان) قرار خواهد گرفت.

دروس اختیاری

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: نظریه‌های جامعه‌شناسی پیشرفته (۱) و (۲)

هدف: آشنائی دانش‌پژوه با نظریات جامعه‌شناسان و مکاتب فلسفی در مورد جامعه‌شناسی معرفت.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

- ۱- تاریخچه پیدایش و موضوع جامعه‌شناسی معرفت
- ۲- بررسی و تجزیه و تحلیل نظریه‌های مختلف جامعه‌شناسی معرفت مانند نظریات اگوست کنت - ماکس شلر - کارل مانهایم - ازنسکی - سروکین - مرتن - دورکیم - گورویچ و طرح نظریات معرفت‌شناسان ایران و اسلام. مطالعه سیر تکاملی و انتقالی اندیشه‌ها، ایدئولوژی‌ها، معارف و نظامهای اخلاقی و عقیدتی در رابطه با ساخت‌های اجتماعی و اقتصادی، بحث معرفت از دیدگاه صاحب‌نظران مسلمان.
- ۳- جامعه‌شناسی معرفتی و ابعاد آن، صور معرفت، رابطه معرفت با ساخت اجتماعی.
- ۴- نتیجه‌گیری مقایسه‌ای با تاکید بر آثار صاحب‌نظران مسلمان معاصر در این زمینه.

۰۵۹

جامعه‌شناسی دینی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: شناخت ابعاد مختلف جامعه‌شناسی دینی و روشهای مطالعاتی آن با توجه به نقش اجتماعی ادیان بزرگ.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- ۱- روش و موضوع جامعه‌شناسی دینی
- ۲- تجربه دینی و طرق بیان آن (بیان نظری و عملی و جامعه‌شناسانه)
- ۳- پیامدهای جامعه‌شناسانه:
عملکرد و نقش وحدت بخش تعالیم و مناسک - نظام هستی و جامعه (اخلاق، آرمان - واقعیت)
- ۴- دین و گروههای اجتماعی (ماهیت تشکیل گروههای اجتماعی و دینی و مناسک گروهی و دینی)
- ۵- سازمانهای دینی خاص در جامعه
- ۶- بررسی دین بعنوان یک نهاد و انتقادات وارد بر آن:
الف: دیدگاه فونکسیونالیسم
ب: دیدگاه تطورگرا
ج: سایر دیدگاهها
- ۷- تشعب و فرق: اعتراضهای فردی و جمعی و اشکال فردی و گروهی آن
پیامدهای جامعه‌شناسانه اعتراض در درون دین.

- ۸- دین و جامعه: دین و مشخات درون جامعه - جامعه ساده و پیچیده - قشریندی اجتماعی و مشخصات آن - مشخصات اجتماعی بطور خاص - مشخصات اجتماعی و دین - مشخصات اجتماعی در ادیان جهانی
- ۹- دین و دولت: برخورد عملی با نقش جامعه شناسانه دولت - آغاز پیدایش دولتها- دین سنتی و بنیادی - (ماهیت دولت و مناسب)
- ۱۰- انواع مقامات دینی: سازمان گروههای دینی - رهبری دینی، بنیانگذاران ادیان، مصلحین و پیامبران
- ۱۱- حیات دینی و حیات غیردینی: جدائی دین از سیاست در دنیای جدید و پی آمدهای آن - دیدگاه اسلام در این زمینه.

۰۶۰

جامعه‌شناسی علم و تکنولوژی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنایی با ابعاد و خصوصیات مختلف این رشته از جامعه‌شناسی، شناخت پیشرفتهای علمی، فنی و مشکلات ناشی از رشد تکنولوژی در جهان معاصر.

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

- مقدمه، تعریف موضوع و هدفهای جامعه‌شناسی علم (در رابطه با تکنولوژی)
- ۱- انقلاب علمی و انقلاب تکنولوژی - تکنولوژی و پیشرفتهای اجتماعی توسعه صنعت و مراحل رشد آن در عصر جدید.
  - ۲- نقش تجهیز نیروی انسان در رشد اقتصادی و اجتماعی
  - ۳- نوع جوامع و امکانات و شرایط اخذ تکنولوژی
  - ۴- خطرات ناشی از تمرکز تکنولوژی
  - ۵- موانع رشد تکنولوژی در جوامع جهان سوم، بررسی این موانع در شرایط ایران
  - ۶- مرحله کنونی رشد تکنولوژی و صنعت در ایران و پیامدهای اجتماعی و فرهنگی آن.

۰۶۱

جامعه‌شناسی انقلابات

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: شناخت انقلابات جهان در مقایسه با انقلاب ایران و محسوس ساختن اصالت‌های آن، درک مسائل و مشکلات و راه‌حلها

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

- ۱- بررسی و تحلیلی از مفاهیم انقلاب از دیدگاه اسلام، مارکسیسم و لیبرالیسم.
- ۲- تفاوت‌های انقلاب با رفرم، شورش، طغیان، قیام و کودتا و غیره.
- ۳- سیر تاریخی و اجتماعی انقلاب‌های جهان.
- ۴- انگیزه و عوامل پیدایش انقلاب
- ۵- بررسی انقلاب‌های کشورهای صنعتی (فرانسه، روسیه ...) و انقلاب در کشورهای جهان سوم (چین، کوبا، الجزایر، ایران، نیکاراگوئه) نقش ایدئولوژی و رهبری در این انقلابها و مقایسه آن با انقلاب اسلامی ایران (در ارتباط با تعالیم اسلام)
- ۶- مشکلات بعد از انقلاب:
الف: ایجاد تشکیلات جدید.
ب: رخنه عوامل بیگانه
ج: حاکمیت فرهنگ منحط (در کشورهای جهان سوم مشخصا غربی)
د: وابستگی صنعتی، فرهنگی و کشاورزی جامعه انقلابی به امپریالیسم و کوشش برای خروج از آن.

۷- عکس‌العمل‌های کشورهای استعمارگر علیه انقلاب‌های جهان سوم (مشخصاً

بر علیه انقلاب ایران)

۸- جستجوی راه‌حلهای اسلامی در برابر مسائل انقلاب در ایران

۹- نتیجه‌گیری کلی

جامعه‌شناسی حقوقی

۰۶۲

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: آشنائی دانش‌پژوهان با جامعه‌شناسی حقوقی

سرفصل دروس: (۳۶ ساعت)

- ۱- موضوع و تعریف جامعه‌شناسی حقوقی - تاریخ عمومی حقوق - حقوق تطبیقی - اتنولوژی حقوقی
- ۲- تعریف جرم از دیدگاه نظامهای مختلف اجتماعی
- ۳- عقاید و نظریات در جامعه‌شناسی حقوقی (دورکیم، دوکی، لوی، هوریو، وبر، هرلیش)
- ۴- جامعه‌شناسی حقوقی فرد: اشکال کشش طبیعی اجتماعی و اصناف حقوق - انواع حقوق (سازمان یافته - سازمان نیافته - و حقوق از پیش تعیین شده).
- ۵- جامعه‌شناسی حقوقی تفصیلی: شناخت صورت نوعی گروه‌بندیهای اختصاصی شناخت صورت نوعی حقوق جامعه‌های کلی
- ۶- جامعه‌شناسی حقوقی تکوینی: نظم و نسق‌های گرایشی - عوامل درونی و برونی (مبانی زیست‌شناسی جامعه و حقوق - اقتصاد و حقوق - مذهب، اخلاق و حقوق - روانشناسی جمعی و حقوق).
- ۷- عمده‌ترین دیدگاههای اسلام در مورد منشاء حقوق فردی و اجتماعی و اعمال آن در جامعه.

۰۶۳

نظریه‌های روانشناسی اجتماعی

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف: طرح و تجزیه و تحلیل اساسی‌ترین مباحث و نظریه‌های روانشناسی اجتماعی معاصر

سرفصل دروس: (۳۴ ساعت)

در این درس روانشناسی اجتماعی بعنوان رشته‌ای که از همگرایی زمینه‌های مختلفی مانند روانشناسی، جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی بوجود آمده است مورد توجه قرار می‌گیرد. از این رو سعی می‌شود با مطالعه نظری و تحقیق که در هر کدام از این زمینه‌ها انجام شده است یک شناخت کلی بدست آید. بعنوان مثال در زمینه روانشناسی نظریات گشتالت، پسیکانالیز و نظریه رفتاری در زمینه جامعه‌شناسی، نظریه کنشهای متقابل سمبولیک (Symbolic interactionism) و (Ethnomethodologie) چگونگی پیدایش این نظریه‌ها مروری بر نظریات کولی، مید، توماس، بلومر، گارفینکل و دیگران، در زمینه مردم‌شناسی نظریاتی که در مورد فرهنگ و شخصیت وجود دارد از قبیل: نظریات روت بندیکت، کاردی‌نر، لیتون و دیگران مورد بحث قرارگیرد.

بعلاوه نظریه‌های جدید و گرایشهای کنونی روانشناسی اجتماعی همراه با انتقاد بحث خواهد شد.

۰۶۴

توسعه اقتصادی

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز:

هدف:

هدف از این درس تقویت آگاهی دانش‌پژوهان به اساسی‌ترین و سریع‌ترین مسائل اقتصادی در یک نظام کم‌رشد از طریق تجزیه و تحلیل و سیاست‌هایی که قادر خواهند بود این جوامع را از گرفتاریهای فعلی خارج بسازند، تدابیری که میتوان خود را از وابستگی به غرب و سلطه امپریالیسم نجات داد تئوریهای توسعه اقتصادی نویسندگان غربی تا چه حد می‌توانند راه‌گشای ممالک جهان سوم باشند.

سرفصل دروس: (۵۱ ساعت)

۱- مسائل توسعه اقتصادی:

مقدمه: تعاریف و مفاهیم توسعه - طبقه‌بندی کشورهای جهان سوم پیکار جهانی

علیه فقر و قحطی و گرسنگی

الف: مشخصات اقتصادی، اجتماعی و سیاسی ممالک جهان سوم

ب: سلطه امپریالیسم

ج: تشدید توسعه‌طلبی بعد از جنگ جهانی دوم

۲- تئوریهای توسعه اقتصادی

الف: چند نظریه در باب آغاز توسعه اقتصادی کشورهای صنعتی

ب: تئوریهای رشد و توسعه پیشینیان «کلاسیکها: اسمیت، ریکاردو میل

و مالتوس)

ج: الگوی کارل مارکس

د: رشد و توسعه از دید نئوکلاسیک‌ها (مارشال و شومپتر)

ه: تئوریهای جدید توسعه (مورد توافق و اختلاف: نرکس، رزنشتاین، لويس، هیرشمن، سینگر و هافمن) رشد و توسعه متعادل یا برداشت انتخابی رعایت ترتیب در انتخاب صنایع و رشد و توسعه با عرضه نامحدود کارگر یا طرح‌های سرمایه‌بر- صنایع سنگین یا سبک.

و: تئوریهای مرحله‌ای توسعه (رستو - مارکس و مقایسه نظریه‌های مرحله‌ای آنها)

ز: با توجه به وضع خاص فرهنگی و اجتماعی کشورهای جهان سوم - تئوریا و راه‌حلهای غربی یا شرقی تا چه حد می‌توانند جوابگوی مشکلات آنان باشند؟

۳- نقش عوامل غیر اقتصادی در توسعه:

الف: فرهنگ و شرایط اجتماعی و سیاسی

ب: حد مطلوب جمعیت

ج: ضعف سازمانهای اجرایی و فساد اداری

۴- روشهای توسعه اقتصادی (تدابیر دولت)

الف: طرق تشکیل سرمایه (پس‌انداز اختیاری - وضع مالیات‌ها، افزایش صادرات و کمکهای خارجی)

ب: صنعتی شدن

د: سرمایه‌گذاری و نیروی انسانی

ه: تکنولوژی و مدیریت

و: تجدیدنظر در سیاست بازرگانی خارجی

ز: سرمایه‌گذاریهای خارجی

ح: تورم و توسعه اقتصادی

ت: برنامه‌ریزی

ی: درونمای توسعه

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۴

شماره ۲۲/۲۶۴۹

پیوست

بررسی

جمهوری اسلامی ایران
ارت فزینک آموزش عالی

حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامههای آموزشی، حذف دروس ناموفق و واحدهای غیر ضروری و انجام شاخهها در بعضی از رشتههای تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی در مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو میگردند.

۱- دورههای کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دورههای کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشتههای مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دورههای کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دورههای کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختصاص به پایان نامه دارد).

۵- دورههای کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دورههای دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد میتواند اختصاص به رساله داشته باشد).

در این صورت:

الف: گروههای برنامه ریزی موظفند کلیه برنامههای مصوب رشتههای مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضروری، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقابیل واحدها و برنامههای جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز میتوانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و دروس با برنامههای جدید حسب مورد بر عهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحمیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رایه سایر جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تفصیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به درجه اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد رضا هاشمی کلیایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

(Signature)

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمنداست به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

(Signature)

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۳/۲۶۴۲

بسم تعالی

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانشجویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی، دوره سه‌گانه ذی ربط و بارعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
  - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در جدول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سبب برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سبب آن قبلاً "گذرانده" است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
    - ج: گذراندن دروس سبب از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کاپه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۵ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مجلس شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۳ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد تصحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سیدمحمد رضا حاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمایید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سیدمحمدکاظم نائینی

مدیر ای عالی برنامه ریزی